

VESILAHDEN KUNNAN YMPÄRISTÖNSUOJELUN VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2016-2020

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Vesilahden ympäristöolot ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot	4
3. Ympäristön tilan seuranta	5
4. Valvonnan sisältö.....	5
4.1 Valvontatarkastukset	5
4.2 Selvitysten, raporttien ja suunnitelmien tarkistaminen	6
4.3 Mahdolliset hallintopakkoimenpiteet	7
5. Valvonnan järjestäminen.....	7
5.1 Henkilöstöresurssit	7
5.2 Delegoinnit.....	8
5.3 Valvontaohjelman laatiminen.....	8
5.4 Valvonnan maksullisuus	9
5.5 Viranomaisten välinen yhteistyö	9
5.6 Tietojärjestelmät	10
5.7 Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys.....	11
6. Valvontakohteet	11
6.1. Lupavelvolliset tai rekisteröitävät toiminnot.....	11
6.2. Muut ympäristönsuojelulain ja jätelain perusteella valvottavat kohteet.....	13
6.2.1. Laitosvalvonta	13
6.2.2. Eläinsuojien valvonta	14
6.2.3. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella olevien kiinteistöjen valvonta.....	14
6.2.4. Jätteen keräyksen ja kuljetuksen valvonta sekä aluekeräyspisteet.....	15
6.2.5. Jätteiden ja maa-ainesten hyödyntämisen valvonta maanrakentamisessa	15
6.2.6 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta.....	15
6.2.7 Ympäristönsuojelu (YsL 202 §)- ja jätehuoltomääräysten (JL 91 §) valvonta.....	16
6.3 Maa-aineslain mukaiset tarkastukset.....	17
6.4 Muiden toimintojen valvonta	17
6.4.1. Vesihuoltolain mukaiset kohteet.....	17
6.4.2. Roskaantuminen	17
6.4.3. Vesilain mukaiset kohteet.....	18
6.4.4. Maastoliikennevalvonta	18
6.4.5 Sataman jätehuoltosuunnitelma	18
7. Liitteet	18
7.1 Delegointipäätös, Rakennus- ja ympäristölautakunta 3.2.2015 § 8	

1. Johdanto

Ympäristönsuojeluun liittyvän valvonnan tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja jo tapahtuneesta pilaantumisesta aiheutuneiden haittojen korjaaminen. Lisäksi valvonnan tavoitteena on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvia haittoja ja edistää jätteiden hyötykäyttöä. Valvonnalla ja tarkastuksilla välitetään tietoa lainsäädännön vaatimuksista, toiminnan ympäristövaikutuksista ja ympäristön pilaantumisriskyydestä. Valvonnassa huolehditaan, että lainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä noudatetaan.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaisesti valvontaviranomaisen on järjestettävä annettujen säännösten ja määräysten valvonta niin, että se on laadukasta, säännöllistä ja tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Ympäristönsuojelulain muutoksen myötä myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tuli lakisääteinen velvollisuus laatia alueelleen valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti. Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa. Ympäristönsuojeluviranomainen voi koota myös muiden säädösten mukaiset valvontatehtävät samaan suunnitelmaan.

Ympäristönsuojeluasetuksessa (713/2014) on säädetty valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman sisällöstä. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa on kuvattava valvonnan järjestämisen ja riskinarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö.

Valvontasuunnitelman lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Ajan tasalla pidettävä valvontaohjelma sisältää tiedot valvottavista kohteista. Valvontaohjelmassa määritellään vuoden aikana tehtävät tarkastukset sekä muut luvanvaraisiin ja rekisteröitävien toimintoihin kohdistettavat valvontatoimet (raporttien tarkistaminen).

Vesilahden kunnassa on tehty ympäristölupavelvollisten ja rekisteröityjen toimintojen valvontaa rakennus- ja ympäristölautakunnan hyväksymän suunnitelman mukaisesti vuodesta 2011 lähtien. Vuonna 2013 hyväksytyyn valvontaohjelmaan sisällytettiin myös maa-aineslupien valvonta. Lainsäädännön myötä ympäristönsuojelun toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset (toimintojen putoaminen lupavelvollisuuden piiristä, mahdollisuus periä maksuja valvonnasta) puolsivat uuden, ympäristönsuojelulain tarkoittaman valvontasuunnitelman ja valvontaohjelman laatimista etupainotteisesti (ennen ympäristönsuojelulain mukaista määräaikaan 1.9.2017).

Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelmaan kirjataan lupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen tarkastusten ja muiden säännöllisten valvontatoimenpiteiden perusteet. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristön pilaantumisriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun. Valvonnan kohteina ovat mm. luvanvaraisuuden ja rekisteröinnin ulkopuolelle jäävä elinkeinotoiminta, jossa syntyy vaarallisia jätteitä, ns. nitraattiasetuksen eli maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisen valvonta, sekä vesilain ja vesihuoltolain mukaiset valvontakohteet.

Valvontatehtävät järjestetään käytettävissä olevien voimavarojen mukaan niin, että valvonnan laatu ja tehokkuus ovat mahdollisimman hyvät. Valvontasuunnitelman tavoitteena on kuvata laajemmin kunnan ympäristönsuojelun valvontatyötä ja tunnistaa sekä ohjata valvontaa ympäristövaikutuksiltaan merkittäviin toimintoihin. Valvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa ja viimeistään vuonna 2020.

2. Vesilahden ympäristöolot ja merkittävimmät pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Vesilahden kunnan asukasmäärä oli 4 491 (päivitys 31.12.2015). Kunnan pinta-ala on noin 354 km², josta vesipinta-alaa on n. 53 km² (15 %). Asutus keskittyy Vesilahden Kirkonkylään, minkä lisäksi yhdyskuntarakenteen mukaista taajama-aluetta on Narvassa ja Koskenkylässä.

Lukumääräisesti Vesilahdella on 48 järveä, joista suurimpiin kuuluvat Pyhäjärven Alhonselkä, Laukonselkä ja Sakaselkä (45 km² Vesilahdella). Pinta-alaltaan yli 100 hehtaarin järviä ovat myös Suonojärvi, Iso-Arajärvi ja Ameenjärvi. Suurimmat virtavedet Vesilahdella ovat Mantereenjärveen laskeva Koskenjoki, Alhonselkään laskeva Naarvanjoki ja Pyhäjärveen laskeva Tuonenoja. Kuormitusta ojiin ja niiden myötä alapuolisiin järviin aiheuttaa erityisesti hajakuormitus. Sade- ja sulamisvesien sekä osittain myös jätevesien myötä vesiin päätyy muun muassa ravinteita, kiintoainesta ja bakteereita.

Vesilahden kunnan alueella on yksi luokiteltu Vakkalan pohjavesialue, joka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankintaan soveltuvaksi pohjavesialueeksi (II-luokka). Vakkalan pohjavesialueelle ei ole laadittu pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa, sillä pohjavesialue on pienialainen ja sille sijoittuu ainoastaan vähän haja-asutusta. Haja-asutusta koskien pohjaveden suojelusta on säädetty Vesilahden kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä (mm. öljyjen ja kemikaalien varastointi ja jätevesien käsittely).

Vesilahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia ympäristölupa- tai rekisteröintivelvollisia toimintoja on Vesilahdella 12 kpl (tilanne 25.1.2016). Ne ovat suurimmaksi osaksi pieniä yrityksiä, jotka edustavat pääasiassa kiviaineksen louhintaa, ampumaratatoimintaa, eläinsuojia, polttonesteiden jakeluasemia sekä jätteen käsittelytoimintaa.

Vesilahden kunnan alueelle ei sijoitu suurimpia ympäristöriskejä aiheuttavia (muiden kuin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisten valvomia) toimintoja, joihin liittyisi vaarallisten kemikaalien laajamittaista varastointia kemikaalikuljetuksineen, suuria VOC-laitoksia ja jätevedenpuhdistamoja. Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen valvomiin kohteisiin lukeutuu Vesilahden kunnasta yksi puuperäisen jätteen käsittelytoiminta.

Kunnan valvomien toimintojen osalta merkittävimpiä riskejä liittyy polttonesteiden varastointi- ja jakelutoimintaan maaperän pilaantumisriskin muodossa. Yleisesti kunnan valvomien sekä luvanvaraisten ja rekisteröitävien että muiden laitosten ja toimintojen aiheuttama mahdollinen pilaantuminen rajoittuu laitosten ja toimipaikkojen lähiympäristöön. Polttonesteiden jakelutoimintaa lukuun ottamatta toiminnat sijoittuvat pääosin haja-asutusalueelle, jolloin pilaantumiselle herkkiä kohteita ei ole niin paljon kuin asutuksen ollessa taajaa. Toiminnoista muutamat sijoittuvat vesistön läheisyyteen.

3. Ympäristön tilan seuranta

Ympäristönsuojelulain (143 §:n) mukaan kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta asianmukaisin menetelmin. Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa. Ympäristön tilan seurantatiedot ohjaavat osaltaan ympäristönsuojelun valvonnan kohdistamista.

Vesilahden järvien ja jokien vedenlaatua on tutkittu jo 1960-luvulta lähtien. Säännöllisimmin on tutkittu Pyhäjärven Alhonselän Narvanlahtea ja Sakaselkää jätevesien johtamiseen liittyvänä velvoitetarkkailuna. Vesilahden kunnan ympäristönsuojelu on laatinut vuonna 2014 vesistötarkkailuohjelman vuosille 2015-2025. Vesistötarkkailuohjelmassa on säännöllisessä seurannassa yhteensä 24 järveä. Lisäksi seurataan säännöllisesti 3 ojan veden laatua. Osaa vesistöistä seurataan säännöllisesti Pirkanmaan Ely-keskuksen toimesta (vesienhoitosuunnitelmat).

Vesistötarkkailuohjelman tarkoituksena on tuottaa säännöllistä perustietoa kunnan vesistöjen laadusta. Ohjelman lisäksi varaudutaan myös vesinäytteenottoihin tarvittaessa esimerkiksi valvonnallisista syistä tai muuten ajankohtaisiin tarpeisiin liittyen. Vesistötarkkailun tulokset toimitetaan Hertta -vedenlaatujärjestelmään (PIVET), jotta tulokset ovat yleisesti käytettävissä Hertta-järjestelmän kautta. Vuosittaisista näytteenotoista laaditaan lyhyt raportti, jossa kuvataan kunkin vesistön veden laatu sanallisesti. Raportit viedään vuosittain tiedoksi rakennus- ja ympäristölautakunnalle ja julkaistaan Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun internet-sivustolla.

Tämän hetkisistä paikallisista olosuhteista johtuen Vesilahden kunnan toimesta ei ole katsottu tarpeelliseksi seurata mm. ilman tai ääniympäristön laatua tai tehdä pohjaveden laadun seurantaa luokitellulla pohjavesialueella. Luvanvaraiset ja rekisteröivät toiminnot vastaavat päästöjensä seurannasta lainsäädännön ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti.

Maa-alueiden maaperän ja pohjaveden laadun selvittämisestä ja selontekovelvollisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa erikseen mm. maaperän pilaantumistapausten osalta.

4. Valvonnan sisältö

4.1 Valvontatarkastukset

Tarkastukseksi on määritelty valvontakäynti toimintapaikalla. Määräaikaistarkastuksessa ja muussa valvonnallisessa tarkastuksessa noudatetaan, mitä [hallintolain 39 §:ssä](#) säädetään. Tarkastuksessa asianosaisena, jota asia välittömästi koskee, pidetään kuitenkin vain tarkastuksen kohteena olevan toiminnan harjoittajaa tai muuta tarkastettavan kohteen, tuotteen, tilan tai alueen haltijaa.

Tarkastuksesta laadittava tarkastusmuistio toimitetaan asianosaisen lisäksi tiedoksi rakennus- ja ympäristölautakunnalle. Toimintojen osalta, joissa tarkastuskäyntejä tekevät myös muut viranomaiset (esim. aluepelastuslaitos) tarkastuskertomukset saatetaan myös näiden viranomaisten tietoon.

Määräaikaistarkastukset

Määräaikaistarkastuksella tarkoitetaan suunnitelmallisesti, määrätyin väliajoin toistuvaa valvontatarkastusta. Tarkastustiheys määritellään ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristöluvanvaraisia ja rekisteröitäviä toimintoja on valvottava säännöllisesti määräaikaistarkastuksin. Myös maa-ainesasetus edellyttää, että tarkastus suoritetaan riittävän usein toiminnan seuraamiseksi, ottaen huomioon luvan saajan järjestämä oma valvonta ja asiantuntemus sekä ottamistoiminnan laatu ja laajuus

Määräaikaistarkastuksilla tarkastetaan, että toiminta on lainsäädännön sekä luvan tai ilmoituksen mukaista. Toimintojen osalta arvioidaan olemassa olevien lupavaatimusten riittävyys ja mahdollinen luvan muutostarve. Vakuuden riittävyyden seuranta ja tarkastaminen ovat osa lupavalvontaa. Valvoja käy tarkastusta varten läpi lupa- ja ilmoitusasiakirjat, aiemmat tarkastuspöytäkirjat sekä toiminnanharjoittajalta saadut raportit.

Muut tarkastukset ja niiden vireille tulo

Muut valvontatarkastukset voivat koskea lupa- ja ilmoitusvelvollisia toimintoja sekä muita toimintoja. Tarve muihin valvontatarkastuksiin voi syntyä ympäristönsuojeluun tulevien ilmoitusten tai viranhaltijoiden omien havaintojen / harkinnan perusteella.

Haitan kärsijän tai toiminnanharjoittajan ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat voivat liittyä tilanteisiin, joissa esim. onnettomuudesta, ennakoimattomasta tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta aiheutuu päästöjä tai jätteitä siten, että on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa, ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätehuollossa erityisiä toimia. Tämän kaltaiset ilmoitukset voidaan ottaa vireille myös puhelimitse.

Kaikki ilmoitukset eivät ole luonteeltaan sellaisia, että toiminnasta olisi aihetta olettaa aiheutuvan terveyshaittaa tai merkittävää muuta ympäristönsuojelulaisissa tarkoitettua kiellettyä seurausta tai sen vaaraa. Näissä tapauksissa pyydetään nimellä jätettävää kirjallista yhteydenottoa koetun haitan ja vaatimusten kuvaamiseksi. Jos ilmoituksen tekijä on ao. toiminnanharjoittajan työntekijä, joka ei halua nimeään ilmoitettavan eteenpäin, on ilmoittajan nimi mahdollista pitää vain viranomaisen tietona, mikäli on syytä epäillä, että ilmoituksen tekijä joutuisi toiminnanharjoittajan tai työyhteisön painostamaksi.

Toiminta käydään yleensä tarkastamassa, jos asiaa ei saada selvitettyä muulla asianmukaisella tavalla. Tarvittaessa voidaan tehdä yhteistarkastus jonkun muun viranomaisen kanssa, jos ilmoitus koskee sellaista asiaa, jossa toimivalta on rinnakkaista tai päällekkäistä tai tarvitaan toisen viranomaisen asiantuntemusta (esim. terveyshaittaa koskevissa asioissa). Havainnot, toiminnasta aiheutuva haitta ja tarvittavat toimenpiteet aikatauluineen kirjataan muistioon tai tarvittaessa toiminnanharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Annettujen kehoitusten toteutumista seurataan. Ilmoituksen tekijälle on hyvä ilmoittaa suoritetuista toimista.

4.2 Selvitysten, raporttien ja suunnitelmien tarkistaminen

Lainsäädännön ja määräysten noudattamista valvotaan myös tarkastamalla toiminnalta edellytetyt päästö-, tarkkailu- ym. raportit ja selvitykset.

Kunkin toiminnan vastuutarkastaja valvoo, että vaaditut tarkkailut ja raportointi on tehty asianmukaisesti. Mikäli raportoinnissa havaitaan epäselvyyksiä tai mittaustulokset ovat olennaisesti muuttuneet edellisistä, toiminnanharjoittajalta pyydetään selvitystä asiasta ja tarvittaessa kohteessa tehdään tarkastus. Tarkkailuraportteihin perustuen ympäristöviranhaltijat voivat päättää tarkkailumääräysten mahdollisesta muuttamisesta.

Lupiin ja toimialakohtaisiin asetuksiin voi liittyä tiettyjen suunnitelmien toimittaminen ja käsittely. Vastuutarkastaja valvoo, että edellytetyt suunnitelmat toimitetaan. Tarkkailuun liittyvien suunnitelmien hyväksyminen on delegoitu ympäristönsuojelun viranhaltijoille.

4.3 Mahdolliset hallintopakotoimenpiteet

Valvontaan kuuluu myös ryhtyminen tarkoituksenmukaisiin toimiin tilanteessa, jossa toiminta ei täytä lainsäädännön vaatimuksia tai lainsäädännön nojalla annettuja määräyksiä. Valvojalla on käytettävissään erilaisia hallinnollisia keinoja (neuvottelu, kehoitus, hallintopakko) laillisen tilan palauttamiseksi. Keinoa valittaessa tulee pitää mielessä hallinnon suhteellisuusperiaate. Laittoman tilanteen korjaamiseksi joudutaan tarpeen vaatiessa käyttämään samanaikaisesti sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia keinoja.

Neuvottelulla ja kehotuksella pyritään ensi vaiheessa saattamaan tilanne säännösten ja määräysten mukaiseksi. Jos toiminta ei kehotuksesta huolimatta palaa lailliseen tilaan, tulee valvontaviranomaisen käyttää hallintopakkoa. Toimen vaikuttavuuden varmistamiseksi hallintopakkoa voidaan tehostaa uhkasakon, teettämisen tai keskeyttämisen uhalla. Vaikka hallinnollinen menettely lievissä rikkomuksissa on sama kuin vakavammissakin, voidaan lievissä rikkomuksissa toiminnanharjoittajalle antaa enemmän aikaa toimenpiteiden suorittamiseen käytettäessä kehoitusta tai hallintopakkoa.

Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää toiminnan, jos ympäristön pilaantumisen vaara aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisten terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle. Valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden tai ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin.

5. Valvonnan järjestäminen

5.1 Henkilöstöresurssit

Rakennus- ja ympäristölautakunnan alaisena toimivassa ympäristönsuojeluyksikössä työskentelee 4 viranhaltijaa. Viranhaltijat ovat Lempäälän kunnan palveluksessa ja hoitavat sopimusperusteisesti Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun tehtäviä 20 %:n osuudella. Vesilahdessa ympäristönsuojelutehtävien hoitamiseen on käytettävissä 0,7 henkilötyövuotta. Valvontaa tekevät pääasiassa ympäristötarkastajat (3 kpl) eli valvontaan on käytettävissä 0,56 henkilötyövuotta.

Ympäristönsuojelun viranhaltijat toteuttavat valvontaa muiden tehtävien ohella. Jälkivalvonnan ohella ympäristönsuojeluviranomaisen on huolehdittava myös monista muista tehtävistä, kuten lupien ja ilmoitusten sekä erilaisten toimenpidepyyntöjen (mm. lausuntopyyntöjen) käsittelystä. Ne joudutaan priorisoimaan usein jälkivalvonnan edelle. Näiden tehtävien määrä vaihtelee vuosittain eikä niiden tarkka ennakointi ole mahdollista.

Valvontasuunnitelman mukaiseen valvontaan kuluva työajasta raportoidaan rakennus- ja ympäristölautakuntaa yhteistyösopimukseen perustuen.

5.2 Delegoinnit

Tehokas valvontatoiminta edellyttää aina ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille. Ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa ja jätelaissa tarkoitetulla viranomaisella tai sen määräämällä viranhaltijalla on valvontatehtävän hoitamiseksi oikeus tehdä tarkastuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä (Ympäristönsuojelulaki 83 §, Maa-aineslaki 14 § ja Jätelaki 123 §). Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegeoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan kiireellisessä tapauksessa.

Vesilahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimiva rakennus- ja ympäristölautakunta on siirtänyt (Rakennus- ja ympäristölautakunta 3.2.2015 § 8) toimivaltaansa ympäristönsuojeluyksikön viranhaltijoille liitteen 7.1 mukaisesti.

5.3 Valvontaohjelman laatiminen

Ympäristönsuojelulain (§ 168) mukainen valvontaohjelma valmistellaan vuosittain ympäristönsuojelussa ja viedään käsiteltäväksi rakennus- ja ympäristölautakuntaan.

Valvontaohjelma sisältää laitos-/toimintakohtaisen suunnitelman seuraavan kalenterivuoden aikana tehtävistä tarkastuksista ja mahdollisista muista suunnitelmallisista valvontatoimenpiteistä. Valvontaohjelman sähköisessä muodossa olevat luettelot sisältävät tiedot valvottavista kohteista (mm. toimiala, päätöksen/ rekisteröinnin tiedot, toiminnanharjoittajan yhteystiedot ja toiminnan sijaintitiedot). Valvontaohjelma pidetään jatkuvasti ajan tasalla mm. päivittämällä uudet ja poistuvat toiminnot. Valvontaohjelmaan sisällytetään myös tiedot valvonnan toteutumisesta (tarkastukset, vuosiyhteenvedon saapumispäivämäärä).

Ympäristönsuojelulain nojalla lupavelvolliset ja rekisteröidyt toiminnot sekä maa-aineslupakohteet esitetään tarkastettavaksi järjestelmällisesti niille määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltäessä otetaan huomioon toimialakohtainen valvontaluokka, laitoskohtainen riskinarviointi (kts. kappale 6.1) sekä valvontaan käytettävissä olevat resurssit.

Vuosittaista valvontaohjelmaa ohjaa toimintojen osalta jo aiemmin tehdyt tarkastukset (ajankohta ja tarkastuksen tulokset) sekä toiminnanharjoittajan raportoinnissa ilmenevät asiat. Esimerkiksi kohteet, joissa on käyty vuonna 2015, eivät pääasiassa ole vuoden 2016 tarkastuskohteita. Samaa toimintaa koskevien ympäristö- ja maa-aineslupien valvontaa on pyritty valvontaohjelmassa yhdistämään. Tarkastusajankohdassa on pyritty lisäksi huomiomaan lupiin liittyvä lupamääräysten tarkistamisajankohta siten, että määräaikaistarkastuksella voitaisiin samalla arvioida luvan tarkistamistarve. Ympäristönsuojelulainsäädännön muutoksen myötä automaattisesta ympäristölupamääräysten tarkistamisesta on luovuttu ja tarve arvioidaan valvontakäynnillä, joka on tehtävä viimeistään vuoden kuluessa määrätystä tarkistamisajankohdasta.

Valvontaohjelmassa voidaan käyttää otantamenettelyä kohdan 6.2.1–6.2.4 mukaisissa tarkastuksissa tai valvontaa voidaan tehdä projektiluonteisena esim. tiettyyn toimialaan tai tiettyyn alueeseen (esim. teollisuusalue, valuma-alue tai muu vaikutusalue) liittyen.

5.4 Valvonnan maksullisuus

Vesilahden kunnan ympäristönsuojelun taksa on tarkoitus uudistaa ja ottaa käyttöön keväällä 2016. Ympäristönsuojelun taksassa määritetään valvontatarkastusten sekä suunnitelmien ja raporttien tarkastusmaksut.

Suunnitelmallinen valvonta on ympäristölupa- ja rekisteröintivelvollisten toimintojen osalta maksullista, joten valvontaohjelma laaditaan siten, että tarkastustoimenpiteet on määritelty johdonmukaisesti ja eri toimijoiden välillä tasapuolisesti toiminnasta aiheutuvien riskien perusteella ja että turhaa päällekkäisyyttä vältetään.

Maa-ainestaksan valvonnasta peritään vuotuiset valvontamaksut (MAL § 23) maa-ainestaksan (kvalt 30.9.2013 § 61) mukaisesti.

5.5 Viranomaisten välinen yhteistyö

Viranomaiset, joiden kanssa tehdään säännöllistä yhteistyötä ympäristönsuojelun valvonnassa sekä yhteistyömuodot pääpiirteissään on kuvattu seuraavassa:

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan ELY-keskuksen valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Ympäristönsuojelussa on nimetty toimialakohtainen vastuutarkastaja ELY-keskuksen valvomalle laitokselle. Valvontayhteistyötä tehdään myös pilaantuneiden maiden puhdistamisasioissa ja onnettomuustilanteissa. Tarvittaessa ELY-keskuksesta pyydetään lausuntoa ympäristölupa- ja maa-ainestulupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan ELY-keskuksesta pyytää asiantuntija-apua.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon kanssa tehdään yhteistarkastuksia kohteisiin, joista saattaa aiheutua myös terveyshaittaa. Tarkastukset liittyvät tavallisesti meluun, savuun, haittaeläimiin sekä kiinteistön vesihuollon järjestämiseen. Ympäristöterveydenhuolloilta (PIRTEVA) pyydetään lausuntoa mm. ympäristölupahakemuksiin ja vesihuoltolain mukaisiin vaiputushakemuksiin.

Alueellinen jätehuoltojaosto

Jätehuoltojaosto päättää toimialueellaan jätelain (646/2011) mukaisista jätehuollon viranomaisasioista ja linjaa osaltaan, miten jätehuoltoja alueella järjestetään. Jätehuoltoviranomainen vastaa mm. jätehuoltomääräysten laatimisesta ja voi myöntää poikkeuksen jätehuoltomääräyksen noudattamisesta. Alueellinen jätehuoltojaosto tekee päätökset mm. hakemuksista, jotka koskevat jätemaksun kohtuullistamista/poistamista, sekajäteastian tyhjennysvälin pidentämistä ja jätevesilietteiden omatoimisesta käsittelyä. Jätelain noudattamisen ja jätehuoltomääräysten yleinen valvonta kuuluu ympäristönsuojeluviranomaisille. Yhteistyötä tehdään mm. kunnan järjestämän jätehuollon keräys- ja kuljetusjärjestelmään liittymisen osalta.

Tekninen toimi

Rakennuslupahakemuksiin annetaan pyydettyä ympäristönsuojelun lausunto. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojelun toimialaa koskevan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen jo rakennusvaiheessa ja se, että tarvittavat ympäristönsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset luvat on haettu. Yhteistyötä tehdään mm. kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien rakentamiseen sekä jätteiden käsittelyyn ja hyödyntämiseen liittyen (mm. jätteiden hyödyntäminen maarakentamisessa ja purkujätteet). Ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta tekevät yhteistyötä myös ympäristön siisteyden osalta. Kunnan vesi- ja viemärlaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen tarkastelussa.

Pelastuslaitos

Pelastuslaitoksen kanssa tehdään yhteistyötä mm. polttonesteiden ja kemikaalien varastointiin liittyen. Mikäli yhteistarkastusta esimerkiksi lupavelvollisen / rekisteröitävän toiminnan osalta ei saada järjestettyä, tarkastusmuistiot lähetetään tiedoksi toiselle valvontaviranomaiselle. Onnettomuuksissa, joista voi koitua ympäristön pilaantumisvaara tehdään myös yhteistyötä. Onnettomuustilanteissa harkitaan aina tapauskohtaisesti tarvittavat valvonta- ja jälkiseurantatoimenpiteet.

Poliisi

Yhteistyötä poliisin kanssa tehdään ympäristörikoksiin liittyen. Myös päätökset tiettyjä toimintoja (yleisötilaisuudet ja räjäytystyöt) koskevista meluilmoituksista lähetetään tiedoksi poliisille. Laittoman tilanteen korjaamiseksi joudutaan tarpeen vaatiessa käyttämään samanaikaisesti sekä hallinnollisia että rikosoikeudellisia keinoja. Valvontaviranomainen valvoo toimialaansa kuuluvia säädöksiä ja tekee tarvittaessa tutkintapyynnön ja toimii asiantuntijana (myös asianomistajana) rikosprosessin eri vaiheissa.

5.6 Tietojärjestelmät

Vesilahden kunnassa ei ole käytössä sähköistä asianhallintajärjestelmää. Ympäristönsuojelun paikkatietoaineistoja pyritään kehittämään, niin että valvontakohteet (lupavelvolliset ja rekisteröitävät toiminnot, jätevesitiedot) saadaan vietyä paikkatietoon. Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoja saa käyttöön lataamalla ne latauspalvelu LAPIOsta tai koko Suomen kattavien aineistopakettien listalta. Osa aineistoista on käytettävissä myös WMS-rajapintapalveluina. Ympäristöhallinnon paikkatietoaineistoja (mm. luonnonsuojelu- ja natura-alueet sekä pohjavesialueet) on jo haettu käyttöön.

Kytkenät ulkopuolisiin tietojärjestelmiin

Osa ympäristönsuojelun valvontatiedoista (ympäristölupakohteet, ympäristönsuojelulain 116 §:n mukaiset rekisteröinnit, ammattimainen jätteen keräystoiminta) kirjataan myös valtakunnalliseen VAHTI -tietokantaan OpusCapita TYVI-tietopalvelun kautta (www.tyvi.fi, edellyttää tunnuksia).

Valtion ympäristöhallinto on perustanut paikkatietopohjaisen maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI). Tietojärjestelmään kerätään tiedot kohteista, joissa on ollut tai on edelleen sellaista toimintaa, joka aiheuttaa pilaantumisriskin maaperään. Myös kunnostetut alueet merkitään järjestelmään. Kohteita pääsee katselemaan OpusCapita TYVI-tietopalvelun kautta.

Maa-ainesten ottamislupaa koskevat tiedot lähetetään sähköisellä lupapäätöslomakkeella, joka löytyy Suomi.fi -asiointiympäristöstä osoitteesta: www.suomi.fi/tyohuone > Viranomaisten asiointi > Hae: Maa-ainelupapäätöksen ilmoituslomake, YM011.

5.7 Valvontasuunnitelman seuranta ja päivitys

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan vuosittain rakennus- ja ympäristölautakunnalle. Raportoinnissa tarkastellaan myös valvonnan mahdollisia kehittämis- ja muutostarpeita. Valvontatoimenpiteitä tuodaan myös muuten rakennus- ja ympäristölautakunnan käsiteltäväksi joko päätösasioina (esim. selvitysten ja suunnitelmien hyväksyminen) tai ilmoitusasioina.

Valvontasuunnitelma päivitetään tarvittaessa ja viimeistään vuonna 2020. Valvontaohjelma pidetään jatkuvasti ajantasaisena.

6. Valvontakohteet

6.1. Lupavelvolliset tai rekisteröitävät toiminnot

Ympäristönsuojelulain mukaisia kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia lupavelvollisia tai rekisteröitäviä toimintoja on Vesilahdella 12 kappaletta. Lupavelvollisten ja rekisteröitävien toimintojen jakautuminen toimialoittain on esitetty taulukossa 1. Tarkemmat tiedot toiminnoista on esitetty valvontaohjelman päivitettävässä luettelossa.

Taulukko 1

Toiminta	Peruste	Kohteiden lukumäärä
	L=ympäristölupa R=rekisteröinti	
Kemikaalien ja polttoaineiden varastointi, käyttö ja käsittely	R	2
Malmien ja mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto	L	3
Asfalttiasema	L	1
Eläinsuojat	L	1
Jätteen hyödyntäminen	L	3
Muu toiminta (ulkona sijaitseva ampumarata)	L	2
	Yhteensä	12

Edellisen valvontasuunnitelman mukaiseen tilanteeseen verrattuna valvottavien toimintojen määrä on vähentynyt kuudella (6). Ympäristönsuojelulain uudistuksen myötä ympäristölupakynnystä nostettiin tiettyjen toimintojen (mm. eläinsuojat) osalta ja toimivaltamuutosten myötä tietyt toiminnot siirtyivät valtion ympäristönsuojeluviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen luvituksen ja valvonnan piiriin.

Lupahakemuksen ja rekisteröinti-ilmoituksen käsittelyyn liittyy usein tarkastus kohteessa. Kun toiminnalle myönnetään ympäristölupa tai toiminta rekisteröidään, toiminta siirtyy määräaikaistarkastusten piiriin. Valvottaville kohteille nimetään vastuutarkastaja, joka en-

sisijaisesti vastaa ko. toiminnan valvonnasta. Ensimmäinen tarkastus tehdään toimialasta riippumatta vuoden sisällä luvan myöntämisestä, toiminnan rekisteröinnistä tai toiminnan aloittamisesta. Ensimmäisessä tarkastuksessa on tärkeää varmistaa, että toiminnanharjoittaja ymmärtää ympäristöluvan ja toimialakohtaisen asetuksen vaatimukset.

Toimialakohtaiset valvontaluokat

Toimialakohtaista valvontaluokkaa määritettäessä on huomioitu ”Ympäristövalvonnan ohjeessa (Esitys ympäristöministeriölle 14.1.2015)” esitetyt valtion valvontaviranomaisen valvontaluokat. Olemassa olevien toimintojen osalta toimialakohtainen tarkastustiheys on määritetty Vesilahdessa 5 vuodeksi jo saatuihin valvontatietoihin (tarkastukset ja selvitykset) perustuen. Kallion louhinnan ja murskauksen toimialakohtaisessa tarkastustiheydessä on huomioitu myös se, että kunnan ympäristönsuojelu tekee kohteissa säännöllisesti myös maa-ainelain mukaista valvontaa.

Mahdollisten uusien toimialojen osalta tarkastustiheys määritetään ympäristöriskien arvioinnin myötä. Laitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu laitoksen tarkastustiheys, joka voi poiketa toimialakohtaisesta tarkastustiheydestä.

Laitoskohtainen riskinarviointi

Laitoksen tarkastustiheyden valinnassa otetaan huomioon ympäristönsuojeluasetuksen 29 §:ssä säädetyt ja seuraavassa esitetyt perusteet:

- toiminnan mahdolliset ja tosiasialliset vaikutukset ihmisen terveyteen ja ympäristöön ottaen huomioon päästötasot ja -tyypit, onnettomuusriski sekä paikallisen ympäristön herkkyys
- ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten, etenkin lupamääräysten, noudattaminen toiminnassa
- laitoksen ympäristönsuojelun taso, toiminnan omavalvonta ja siihen liittyvä kirjanpito sekä raportointi (ympäristöasioiden hallintajärjestelmät)
- muu laitosta koskeva valvonta, jos se vastaa osittain tai kokonaan ympäristönsuojelulain mukaista valvontaa

Monet riskeistä liittyvät sijaintipaikkaan ja sen olosuhteisiin, kuten pinta- ja pohjavesiolosuhteisiin ja häiriintyviin kohteisiin. Toiminnasta aiheutuviin riskeihin vaikuttaa toimialan lisäksi toiminnan luonne ja laajuus, laitoksen ikä ja kunnossapito (tilat ja laitteet) sekä toiminnan järjestäminen. Valvontahistoria on tärkeä harkittaessa laitoksen valvonnan edellyttämää tarkkailutiheyttä. Lisäksi huomioitava yleisö- ja häiriöilmoitukset sekä ympäristön tilaa koskevat tiedot.

Päästötyypeinä arvioinnissa ovat: melu ja värinä, päästö ilmaan, maaperään, pohjavesiin, viemäriin tai pintavesiin, roskaantuminen ja epäsiisteys. Päästöriskiä arvioitaessa otetaan huomioon seuraavia tekijöitä:

- päästön toteutumisen todennäköisyys ja päästön todennäköisyys aiheuttaa ympäristön pilaantumista; päästön kulkeutuminen ympäristöön/sen jääminen suojarakenteisiin
- päästön määrä ja haitallisuus
  - o terveyshaitta ja/tai haittaa ympäristölle, luonnolle ja sen toiminnoille
  - o viihtyisyyden, virkistyskäyttösoveltuvuuden vähentyminen
  - o yleisen tai yksityisen edun loukkaaminen
  - o seuraukset saman toimialan laitoksiin verrattuna

Tarkastustiheyden harkinnassa noudatetaan alla esitettyjä periaatteita. Seuraavan tarkastusajankohdan harkinta perustellaan tarkastusmuistiossa.

Riskiluokka 1

Kohde tarkastetaan uudelleen 1–2 vuoden kuluttua edellisestä tarkastuksesta, tarvittaessa nopeamminkin. Kohteelle annettu tarkastuksen perusteella huomautuksia useasta erisyystä tai kyseessä on vakava määräysten rikkominen ja huolimattomuus/välinpitämättömyys, josta seuraa merkittävä päästö/vuotoriski tai jätteitä on käsitelty (poltettu, haudattu) tai luovutettu jätelain vastaisesti.

Riskiluokka 2

Kohde tarkastetaan 3–4 vuoden kuluttua edellisestä tarkastuksesta. Kohteelle on annettu huomautuksia toiminnan omavalvonta-, kirjanpito- ja raportointipuutteisiin tai jätteiden ja kemikaalien käsittelyssä oleviin puutteisiin liittyen. Kohteessa ei kuitenkaan ole merkittävää ympäristön pilaantumisen riskiä vaarallisten kemikaalien tai jätteiden vähäisen määrän vuoksi.

Riskiluokka 3

Kohde tarkastetaan aikaisintaan 5 vuoden kuluttua edellisestä. Kohteelle ei ole annettu huomautuksia tai puutteet ovat vain pieniä ja toimipisteessä hyvät käytännöt.

Olosuhteiden muuttuessa tarkastustiheyttä tarkastetaan. Jos esimerkiksi valvontatiedot osoittavat, että laitos noudattaa lainsäädäntöä ja sen nojalla annettuja määräyksiä eikä sen toiminnasta aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, voidaan tarkastustiheyttä muuttaa.

6.2. Muut ympäristönsuojelulain ja jätelain perusteella valvottavat kohteet

6.2.1. Laitosvalvonta

Vesilahdessa ei ole kartoitettu ympäristölupavelvollisiin tai rekisteröintimenettelyn piiriin kuulumattomia laitosvalvontakohteita. Jätelaki (§ 124) edellyttää, että valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Kemikaalien käyttöolosuhteita kemikaaleja käsittelevissä laitoksissa tulee valvoa kemikaaleista aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten nojalla. Myös kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä on annettu jätteitä ja kemikaaleja koskevia määräyksiä. Lisäksi valtioneuvoston asetuksen (452/2009) otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huollosta (huoltoasetus) valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Edellä kuvattuja toimintoja, joiden valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojelulle, kartoitetaan vuosien 2016-2017 aikana ja sen jälkeen kohteita otetaan osaksi valvontaohjelmaa. Valvonnassa keskitytään sellaisiin toimintoihin, joissa voi syntyä merkittäviä määriä vaarallista jätettä tai käsitellä merkittäviä määriä kemikaaleja. Jatkossa tarkastustiheyden harkinnassa noudatetaan kappaleessa 6.1 (Laitoskohtainen riskinarviointi) esitettyjä periaatteita. Alustavasti laitosvalvontakohteina Vesilahdessa ovat mm. ajoneuvojen korjaamotointi, metalli-/konepajatoiminta, rakennusten purkurytykset ja jätteiden käsittelytoiminta.

6.2.2. Eläinsuojien valvonta

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014 ns. nitraattiasetus) säätelee muun muassa eläinsuojien lantahuoltoa. Vesilahdessa on tehty muiden kuin ympäristölupavelvollisten eläinsuojien valvontakäyntejä noin 0-1 kpl/vuodessa. Tarkastukset eivät ole olleet suunnitelmallista jälkivalvontaa vaan ovat liittyneet lähinnä ulkopuolisten tahojen (ml. valvontaeläinlääkärit) tekemiin ilmoituksiin.

Jatkossa suunnitelmallisia tarkastuksia pyritään tekemään 2-4 kpl/vuodessa. Kartoituksia ja tarkastuksia tehdään mm. eläinsuojiiin, jotka ympäristönsuojelulain uudistuksen myötä ovat jäämässä lupavelvollisuuden ulkopuolelle ja eläinsuojiiin, joille ympäristönsuojelulain voimaannpanosta annetun lain (113/2000) 7 §:n mukaisessa ympäristölupatarpeen arvioinnissa (ns. YVPL-mukainen harkinta) katsottiin, että toiminnan ei tarvitse toistaiseksi hakea ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa. Lisäksi kartoituksia ja tarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi hevosmäärältään isompiin hevostalleihin sekä kohteisiin, jotka ovat uusia tai joiden toiminta on muuttunut merkittävästi. Tarkastuksilla kiinnitetään erityistä huomiota lannan varastointiin, lannan luovutukseen ja jaloittelualueisiin erityisesti siitä näkökulmasta aiheutuuko toiminnasta ympäristöä kuormittavia hulevesiä sekä maitohuonejätevesien käsittelyyn. Tarkemmat tiedot kohteista kerätään valvontaohjelman päivitettävään luetteloon.

6.2.3. Vesihuoltoverkoston ulkopuolella olevien kiinteistöjen valvonta

Valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) mukaan kaikilla vesilaitoksen verkoston ulkopuolella olevilla kiinteistöillä tulee olla (1.1.2008 alkaen) selvitys jätevesijärjestelmästä ja sen käyttö- ja huolto-ohjeet. Selvityksen perusteella on mahdollista arvioida jätevesistä aiheutuva kuormitus ympäristöön ja täyttääkö puhdistusjärjestelmä asetuksen velvoitteet. Asetuksessa säädetään myös, mihin mennessä kaikkien kiinteistöjen jätevesien käsittelyjärjestelmien tulee viimeistään täyttää asetuksen vaatimukset.

Vesilahden kunnan alueella on noin 2800 kiinteistöä, joita ei ole liitetty viemäriverkostoon. Näistä vakituisia asuntoja on noin 1200 ja loma-asuntoja noin 1600. Ulkopuolisen tahon (lähinnä Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry:n hajajätevesihankkeiden) tekemää neuvontaa on tehty runsaasti Vesilahdessa ja neuvonta on kohdistettu ensisijaisesti asutuskeskittymiin ja ranta-alueella sijaitseviin kiinteistöihin. Neuvonnan vaikuttavuus on saatu näin vesiensuojelun näkökulmasta mahdollisimman suureksi. Vesilahdessa on KVVY ry:n hankkeiden toimesta loppuvuoteen 2015 mennessä tarkastettu 214 kiinteistön vesihuolto. Tiedot ovat taulukkomuodossa olevaa tietoa. Tämän lisäksi on kartoitettu aiempien kunnan hankkeiden sekä yksittäisten kiinteistöjen yhteydenottojen perusteella useiden kiinteistöjen jätevesijärjestelmiä. Tavoitteena on viedä jätevesijärjestelmiä koskevat tiedot paikkatietoon vuoden 2017 loppuun mennessä.

Hajajätevesivalvontaa ja -neuvontaa tehdään jatkossa muun valvonnan yhteydessä, esim. teollisuusyritysten ja eläinsuojien sekä sako- ja umpikaivolietteen keräys- ja kuljetusjärjestelmän valvontaan liittyen. Lisäksi jätevesitietoja kartoitetaan jatkossakin yksittäisten kiinteistöjen yhteydenottojen perusteella (kirjallinen selvitys/puhelintiedustelu). Varsinaista hajajätevesien valvonnan suunnittelua ei ole tehty, sillä ympäristönsuojelulakia ja ns. hajajätevesiasetusta ollaan muuttamassa kiinteistökohtaista jätevesien käsittelyä koskevien vaatimusten osalta. Valvontasuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa tältä osin.

6.2.4. Jätteen keräyksen ja kuljetuksen valvonta sekä aluekeräyspisteet

Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Ammattimaisen keräyksen vastaanottopisteitä ovat mm. tuottajien aluekeräyspisteet ja kauppojen ekopisteet. Ympäristönsuojelu käsittelee ilmoitukset ja tarkastaa riittävässä laajuudessa (määräajoin) vastaanottopisteiden asianmukaisuuden.

Jätettä ammatikseen kuljettavien on liityttävä ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Ympäristönsuojeluyksikkö valvoo muun valvonnan yhteydessä jätettä kuljettavien liittymistä jätehuoltorekisteriin ja tekee tarvittaessa rekisteriin ilmoittautumattomista kuljettajista ilmoituksen ELY-keskukseen.

Jätteen haltijan (ei koske kotitalouksia) on laadittava siirtoasiakirja vaarallisesta jätteestä, sako- ja umpikaivolietteestä, hiekan- ja rasvanerotuskaivojen lietteestä, rakennus- ja purkujätteestä ja pilaantuneesta maa-aineksesta, joka siirretään ja luovutetaan jätelain 29 §:ssä tarkoitetulle vastaanottajalle. Jätteen haltijan on huolehdittava siitä, että siirtoasiakirja on mukana jätteen siirron aikana ja että se annetaan siirron päätyttyä jätteen vastaanottajalle. Sekä jätteen haltijalle että vastaanottajalle jää kopio siirtoasiakirjasta. Ympäristönsuojeluyksikkö valvoo siirtoasiakirjakäytäntöä muun valvonnan yhteydessä. Kunnan järjestämän jätehuollon keräys- ja kuljetusjärjestelmän valvonnassa tehdään yhteistyötä alueellisen jätehuoltojaoston kanssa. Tarkastuksia voi olla tarve tehdä, kun kiinteistö ei ole liittynyt tai hakee poikkeusta kunnan järjestämään jätteen keräys- ja kuljetusjärjestelmään liittymisestä.

6.2.5. Jätteiden ja maa-ainesten hyödyntämisen valvonta maanrakentamisessa

Jätteitä (mm. betoni- ja tiilimursketta, lento- ja pohjatuhkaa, leijupetihiekkaa) sekä maa-aineksia voidaan tietyin edellytyksin käyttää maanrakentamisessa. Valvonta on jaettu Pirkanmaan ELY-keskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mm. jätteen ominaisuuksista ja hyötykäyttökohteesta riippuen.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvista hyödyntämisistä tulee tehdä kirjallinen ilmoitus (valmis lomakepohja laadittu) Vesilahden kunnan ympäristönsuojeluun. Ilmoituksen pohjalta arvioidaan jätteiden ja maa-ainesten hyödyntämisen mahdollisuudet ja lupatarve sekä annetaan neuvoja hyödyntämisen toteuttamiseen. Esimerkiksi pieniä määriä (alle 50 m³) tontilla syntynyttä tai hyväksytystä käsittelylaitoksesta toimitettua puhdasta betoni- ja tiilijätettä voi yleensä hyödyntää rakentamisen yhteydessä hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti ilman ympäristölupaa.

6.2.6 Ympäristönsuojelulain mukaisten ilmoitusvelvollisten toimintojen valvonta

Tiettyjä toimintoja valvotaan ympäristönsuojelulain mukaisella ilmoitusmenettelyllä ja tarkastuksilla.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavat toiminnot (YsL 118 §)

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Näistä ilmoituksista tehdään Vesilahdessa vuosittain noin 1-5 päätöstä. Ilmoitukset ovat koskeneet pääasiassa ulkoilmatapahtumia ja rakentamista (mm. louhintaa, rikutusta ja murskausta käsittävät maanrakennustyöt). Ilmoitusten

johdosta tehdään tarvittaessa tarkastus, pääasiassa asukkaiden tekemien ilmoitusten perusteella. Melutasoja voidaan valvoa satunnaisin mittauksin. Pääsääntöisesti vaadittavat mittaukset tekee kuitenkin konsultti toiminnanharjoittajan tilauksesta. Meluilmoituksissa on usein kyse hyvin lyhytaikaisista toimenpiteistä (esim. yleisötilaisuudet) ja silloin valvontaviranomaisen mahdollisuudet puuttua tilanteeseen ovat rajallisia. Etenkin virka-ajan ulkopuolella myös poliisilla on mahdollisuus puuttua toimintaan.

Koeluonteiset toiminnot (YsL 119 §)

Uuden tekniikan, raaka- tai polttoaineen, valmistus- tai polttomenetelmän, puhdistuslaitteen, jätteen hyödyntämis- tai käsittelymenetelmän vaikutusten tai käyttökelpoisuuden selvittämiseksi voidaan toiminta aloittaa ilman ympäristölupaa. Tällöin toiminnasta on tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle. Koetoiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä on syytä ottaa huomioon koetoiminnan ajallinen kesto sekä koetoimintaan liittyvät ympäristöriskit. Toiminta on pyrittävä tarkastamaan koetoiminnan aikana ainakin kerran. Jatkossa tarkastustiheyden harkinnassa noudatetaan kappaleessa 6.1 (Laitoskohtainen riskinarviointi) esitettyjä periaatteita.

Poikkeukselliset tilanteet (YsL 120 § ja 123 §)

Ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien laitosten sekä muiden toimintojen on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle onnettomuudesta, toimintahäiriöstä tai muusta ennakoimattomasta tilanteesta, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai poikkeuksellinen jätehuoltotilanne.

Poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastuksen tekemistä tilanteen selvittämiseksi, jo ennen kuin ilmoituksen johdosta voidaan tehdä päätöstä. Myös päätöksen valvonta on tärkeää.

6.2.7 Ympäristönsuojelu (YsL 202 §)- ja jätehuoltomääräysten (JL 91 §) valvonta

Vesilahden kunnan voimassa olevat ympäristönsuojelulain (§ 202) nojalla annetut ympäristönsuojelumääräykset on hyväksytty (kvalt) 27.5.2013 ja ne tulivat voimaan 1.8.2013. Määräyksillä ehkäistään ympäristön pilaantumista sekä vähennetään pilaantumisesta aiheutuvia haittoja paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Vesilahden kuntaa koskevat jätehuoltomääräykset tulivat voimaan 14.5.2014.

Ympäristönsuojelumääräyksistä voidaan tehdä tietyin edellytyksin poikkeamispäätös mm. käytöstä poistettujen säiliöiden käsittelystä (maaperästä poistamisesta) ja kiinteistökohtaisista jätevesien käsittelyä koskevista määräyksistä. Poikkeamista on haettava kirjallisesti. Poikkeamispäätökset on delegoitu liitteen 7.1 mukaisesti. Jätehuoltomääräyksistä poikkeamisesta päättää alueellinen jätehuoltojaosto kuultuaan tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaista. Poikkeamispäätökset voivat edellyttää tarkastusta kohteessa.

Ympäristönsuojelumääräysten ja jätehuoltomääräysten mukaiset valvontatehtävät tulevat poikkeamispäätösten lisäksi vireille lähinnä yleisöilmoitusten ja valitusten kautta. Lisäksi ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräysten valvontaa tehdään kohtien 6.2.1 (laitosvalvonta), 6.2.2 (eläinsuojat) ja 6.2.6 (ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitusvelvolliset toiminnot) mukaisten valvontojen yhteydessä. Ympäristönsuojelumääräyksissä on esimerkiksi annettu vaatimuksia öljyjen, vaarallisten kemikaalien ja vaarallisten jätteiden varastoinnista.

6.3 Maa-aineslain mukaiset tarkastukset

Vesilahden kunnassa on 5 maa-aineslupan (lupapäätös lainvoimainen) varaista maa-ainesten ottokohdetta. Tarkemmat tiedot kohteista on esitetty valvontaohjelman päivitettyssä luettelossa. Valtioneuvoston asetuksessa maa-ainesten ottamisesta (926/2005 § 7) määrätään ottotoiminnan valvomiseksi suoritettavista tarkastuksista.

Ennen maa-ainesten ottotoiminnan aloittamista alueella suoritetaan aloituskatselmus. Aloituskatselmuksessa käydään ottajan kanssa läpi ottoluvassa asetetut ehdot, määräykset ja muut velvoitteet. Ennen aloituskatselmusta on varmistettava, että luvassa edellytetty vaakuus on asianmukaisesti toimitettu.

Alkutarkastuksen jälkeen tarkastus on suoritettava riittävän usein toiminnan seuraamiseksi, ottaen huomioon luvan saajan järjestämä omavalvonta ja asiantuntemus sekä ottamistoiminnan laatu ja laajuus. Tarkastus on suoritettava lisäksi maa-aineslupan haltijan, asianosaisten tai muiden perusteltujen vaatimusten vuoksi, jollei tarkastusta ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Maa-ainesten ottoalueilla tehdään valvontakäyntejä jatkossa 1-2 vuoden välein. Lisäksi maa-aineslupien valvontaa tehdään tarkastamalla toiminnanharjoittajalta vaaditut raportit ja ilmoitukset (mm. tarkkailuraportit ja ilmoitukset ottomäärästä) Maa-ainesten oton valvontakäynnit pyritään yhdistämään ympäristöluvan valvontaan niissä kohteissa, joissa maa-ainesten ottotoiminta edellyttää myös ympäristölupaa.

Maa-ainesasetuksen mukainen lopputarkastus on suoritettava, kun ottotoiminta on lopetettu ja luvan mukainen jälkihoito on suoritettu. Lopputarkastuksessa varmistetaan, että maisemointi on ollut asianmukaista. Maisemoinnissa kiinnitetään huomiota luiskien turvallisuuteen, maisemakuvaan sekä istutuksien suorittamiseen. Maa-aineslupiin liittyviä vakuuksia voidaan purkaa sitä mukaa, kun luvan mukainen maisemointi etenee. Vakuuksien voimassa olosta on huolehdittava.

6.4 Muiden toimintojen valvonta

6.4.1. Vesihuoltolain mukaiset kohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001) mukaisena valvontaviranomaisena. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon ja käsitellä lain 11 §:n tai 17 c §:n mukaisia vapautushakemuksia. Vapautushakemusten käsittelyn yhteydessä tehdään kohteeseen tarvittaessa tarkastus.

Vesilahden kunnan nykyisessä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa (kval 27.6.2011 § 40) yhtenä toimenpiteenä on vesihuoltoon liittymisasteen nostaminen vesihuoltolaitosten toiminta-alueella. Toimenpide on nostettu ympäristönsuojelun tavoitteisiin. Verkostoihin liittymättömiä kiinteistöjä on selvitetty (paikkatietotarkasteluna) ja lähestytty ympäristönsuojelun toimesta. Tähän mennessä on tarkasteltu Länsi-Narvan vesihuolto-osuuskunnan toiminta-alue ja Vesilahden kunnan vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueita Kirkonkylän alueelta. Liittymättömien kiinteistöjen selvittämistä ja lähestymistä tullaan jatkamaan Kirkonkylän, Koskenkylän ja Narvan alueilla. Tarkasteluun valittava alue esitetään vuosittaisessa valvontaohjelmassa.

6.4.2. Roskaantumisen

Jätelain mukaisen roskaamiskiellon valvonnasta vastaa kunnan ympäristönsuojelu. Roskaantumistapaukset tulevat yleensä ilmi valituksien kautta. Kohteet käydään tarkastamas-

sa, jos ei se ole ilmeisen tarpeetonta. Vuosittain järjestetään myös rakennus- ja ympäristölautakunnan kevätkatselmus, jossa tarkastellaan rakennetun ympäristön siisteyttä ja ympäristön roskaantumista. Vuosittain ympäristönsuojeluyksikön kautta hoidetaan noin 1-5 roskaantumistapausta.

6.4.3. Vesilain mukaiset kohteet

Vesilain mukaiseen valvontaan kuuluvat mm. vesistöjen rakentamiseen liittyvät tarkastukset sekä ojitusasiat. Vesilain mukaista lupaa haetaan yli 500 m³ ruoppaukselle aluehallintovirastolta ja ilmoitukset pienimuotoisista ruoppauksista tehdään Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vesilain mukaan erimielisyydet, jotka eivät vaadi VL 5:3:n mukaan lupaa tai joita ei käsitellä VL 5:4:n mukaan ojitustoimituksessa, ja jotka aiheutuvat muun muassa ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen tien poikki, ojan suunnan muuttamisesta sekä veden johtamisesta ojaan tai puroon toisen maalla. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen myös ratkaisee kustannusten jaon kahden hyödynsaajan yhteisessä ojituksessa ja jätevesiojan tekemisen toisen maalle tai jäteveden johtamisen toisen ojaan. Ympäristönsuojeluyksikköön tulee vuosittain valituksia ja yhteydenottoja, jotka liittyvät ojitukseen, ojien perkaukseen tai putkitukseen. Näiden seurauksena tehdään vuosittain muutamia tarkastuksia tai paikallakäyntejä.

6.4.4. Maastoliikennevalvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle toimialueellaan ja kunnassa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lain mukaan kunnan tehtäviin kuuluvat muun muassa moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta sekä lupien myöntäminen moottoriajoneuvokilpailuihin ja -harjoituksiin sekä niiden valvonta.

6.4.5 Sataman jätehuoltosuunnitelma

Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukainen sataman jätehuoltosuunnitelma-velvollisuus koskee aluksista, ml. huviveneet peräisin olevaa jätettä ja sen jätehuoltoa. Jätehuoltosuunnitelma-velvollisuus koskee kaupparenkulkua palvelevia satamia, ml. teollisuussatamat, kalastussatamat ja muut ammattimaista merenkulkua palvelevat satamat. Suunnitelma-velvollisuus koskee myös sellaista huvivenesatamaa (veneiden kotisatama, käyntisatama tai muu huvivenesatama), jossa on vähintään 50 venepaikkaa. Sataman jätehuoltosuunnitelma esitetään hyväksyttäväksi sille ELY-keskukselle, jonka toimialueella satama sijaitsee. Huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma esitetään kuitenkin hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee. Kun sataman jätehuoltosuunnitelma on hyväksytty, ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen merkitsevät suunnitelman ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja huolehtivat satamien valvonnasta. Vesilahden kunnassa ei ole tällä hetkellä valvottavia huvivenesatamia.

7. Liitteet

7.1 Delegointipäätös, Rakennus- ja ympäristölautakunta 3.2.2015 § 8